

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/11/2026
Identifikačné číslo spisu:	2323010385
Dátum vydania rozhodnutia:	03.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Klemanič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:2323010385.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Martina Ľuptáka, PhD., MBA, na neverejnom zasadnutí konanom 3. júna 2026 v Bratislave, v trestnej veci obvineného P. Č. pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 Trestného zákona o dovolaní menovaného podanom proti rozsudku Okresného súdu Galanta, sp. zn. 5T/23/2023, z 25. októbra 2023 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/54/2024, z 5. novembra 2024

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného P. Č. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Galanta, sp. zn. 5T/23/2023, z 25. októbra 2023 bol obvinený P. Č. uznaný za vinného zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že:

„dňa 01.05.2022 v čase o 22.43 hodine ako vodič viedol osobné motorové vozidlo značky Volkswagen T-Cross, EČV:K-XXXXV, farby oranžová metalíza tmavá, z čerpaciej stanice Slovnaft pri L. Q. na R1 do obce L. Q. na ulicu V, kde bol zákonným spôsobom zastavený o 22:46 hod., pričom vozidlo viedol v čase, kedy mal Rozhodnutím Okresného dopravného inšpektorátu v Galante, sp. zn. ORPZ-GA-ODI2 2021/001950 zo dňa 31.05.2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 08.07.2021 uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 12 mesiacov, pričom o predmetnom rozhodnutí mal vedomosť, nakoľko toto mu bolo osobne doručené“.

Za to bol obvinenému P. Č. uložený podľa § 172 ods. 6 Trestného zákona, § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 38 ods. 2, § 41 ods. 2, § 42 ods. 2 Trestného zákona a § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona per analogiam súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov a 9 (deväť) mesiacov; pričom podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu súd uložil trest prepadnutia vecí, a to:

- mobilný telefón zn. SAMSUNG, modrej farby;
- mobilný telefón zn. SAMSUNG, IMEI: XXXXXX/XX/XXXXXX/X;
- finančná hotovosť 1.000,- eur;

ktorých vlastníkom sa podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona stal štát. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona mu súd uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v cestnej premávke vo výmere 2 roky. Zároveň postupom podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona súd zrušil výrok o treste rozsudku Mestského súdu Bratislava I, sp. zn. 54T/4/2023, z 8. augusta 2023, právoplatný 8. augusta 2023, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací na podklade odvolania prokurátora a obvineného rozhodol uznesením, sp. zn. 6To/54/2024, z 5. novembra 2024 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolania prokurátora a obvineného zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený P. Č. prostredníctvom ustanoveného obhajcu P. B. Š. dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu] a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku [bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednáváný trestný čin nepripúšťa].

Obvinený v dovolaní v podstate namietal:

„Som toho názoru, že odvolací súd mal zrušiť rozsudok Okresného súdu Galanta podľa § 321 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku a mal uložiť obvinenému trest spravodlivý trest za použitia § 39 Trestného zákona pod spodnou hranicou trestnej sadzby v zmysle príslušného ustanovenia trestného zákona účinného ku dňu rozhodnutia vo veci. Odvolací súd teda postupoval nesprávne, keď neaplikoval § 321 ods. 1 písm. e) a teda tieto ustanovenia tiež porušil v neprospech obvineného pri rozhodovaní o odvolaní obvineného.

Ústavný súd nálezom, PL. ÚS 3/2024 z 3. júla 2024 rozhodol o súlade novely trestného zákona s Ústavou Slovenskej republiky, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej 'Dohovor') a Chartou základných práv Európskej únie (ďalej 'Charta'). S poukazom na uvedenú novelu Trestného zákona (ďalej 'Trestného zákona') došlo k zmene paragrafového znenia skutkovej podstaty zrušeného trestu ako aj príslušnej trestnej sadzby, ktorá sa zmenila z pôvodnej sadzby 10 až 15 rokov na novú trestnú sadzbu 7 až 15 rokov. Pri porovnaní porovnateľnej aplikácii § 39 Trestného zákona by bol obvinenému uložený trest na úrovni 4 roky a 6 mesiacov, čo nepochybne robí trest uložený napadnutými rozhodnutiami neprimeraný a nespravodlivý, čo bolo spôsobené ignorovaním ustanovenia § 2 ods. 1 Trestného zákona a teda neaplikovania priaznivejšieho zákona v prospech obvineného.“

Tiež dal obvinený do pozornosti odlišné stanovisko sudcu X. Q. k uvedenému nálezu ústavného súdu a následne v dovolaní pokračoval opisom zásad ukladania trestov. Ďalej uviedol v podstate nasledovné: „Trestný zákon vyžaduje, aby súd uložil najmiernejší trest, ktorý ešte spĺňa účel trestu. Tento princíp sa premieta aj do rozhodovania o alternatívnych trestoch, podmienenom odklade výkonu trestu, treste domáceho väzenia, či probačnom dohľade. Ak súd zvolí najprísnejší trest bez toho, aby riadne posúdil miernejšie možnosti, dochádza k porušeniu zásady ultima ratio trestného práva ako aj poslednej vety čl. 49 ods. 1 Charty, nakoľko trestná sadzba 7 až 15 rokov je nepochybne priaznivejšia ako trestná sadzba 10 až 15 rokov a teda mal súd v prvom aplikovať § 39 Trestného zákona na novú trestnú sadzbu priaznivejšiu pre obvineného.

Neprimeranosť trestu môže predstavovať chybu, ktorá je relevantná pre dovolacie konanie. Hoci dovolanie neslúži na revíziu skutkového stavu, súdna prax akceptuje, že extrémna neprimeranosť trestu môže predstavovať porušenie zákona v neprospech obvineného, pretože rozhodnutie o treste je výsledkom právneho posúdenia, a nie len vecou voľnej úvahy. Ignorovanie § 2 ods. 1 Trestného zákona považujeme taktiež za konanie v rozpore s čl. 35 ods. 1 Dohovoru v spojení s rozhodnutím vo veci Serrano Contreras proti Španielsku.

Ak súd pri ukladaní trestu nezohľadnil predchádzajúce uloženie trestu pod spodnú hranicu trestnej sadzby, pričom toto uloženie nižšieho trestu bolo riadne odôvodnené, ide o porušenie práva s priamym dopadom na primeranosť uloženého trestu, kedy práve naopak v napadnutých rozhodnutiach absentuje presvedčivé odôvodnenie neuloženia trestu porovnanie pod spodnou hranicou tak, ako bol uložený zrušený trest. S poukazom na uvedené je zrejmé, že došlo k porušeniu práv obvineného garantovaných čl. 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru ako aj čl. 49 ods. 3 charty.

Jedným z najsilnejších argumentov pri preskúvaní primeranosti uloženého trestu je skutočnosť, že zákonodarca po uložení trestu pristúpil k zníženiu trestnej sadzby pre daný trestný čin. Takýto legislatívny zásah nie je náhodou ani technikáliou - vždy je výsledkom širšej analýzy efektivity trestnej politiky, vývoja kriminality, európskych štandardov a proporcionality sankcií.

Ak zákonodarca sám uznal, že pôvodné sadzby boli neprimerané, potom je uloženie trestu takmer na spodnej hranici neprimerané, nakoľko v konaní, ktorým uložený trest bol zrušený, došlo k porovnateľnej aplikácii § 39 Trestného zákona.

To znamená, že ak by za totožné konanie po legislatívnej zmene páchateľovi hrozila nižšia sadzba, stáva sa pôvodne uložený trest neprimerane prísny a súčasne:

1. v rozpore s aktuálnou hodnotovou orientáciou zákonodarcu,
2. neprimeraný vo svetle účelu trestu,
3. neférový vo vzťahu k iným páchateľom, ktorí budú po novele posudzovaní miernejšie.

V zmysle uvedeného mám za to, že právo nemôže zotrvať na sankciách, ktoré zákonodarca už označil za prehnané.

Neprimeranosť trestu je nepochybne otázkou, ktorej zodpovedanie je na mieste v dovolacom konaní v dôsledku legislatívneho posunu. Súd preto musí zohľadniť, že rozhodnutie o treste nie je čisto 'voľná úvaha', ale otázka viazaná na konzistentný a spravodlivý výklad zákona. V momente, keď zákonodarca zmení právnu úpravu, mení sa aj kontext primeranosti.

Záverom poukážem na skutočnosť, že generálny advokát súdneho dvora EÚ vo veci vedenej pod sp. zn. C-544/23, ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2023 a doručený Súdnemu dvoru 28. augusta 2023, ktorý súvisí s konaním: T.T., B. K. s.r.o. proti Národnému inšpektorátu práce na začatie prejudiciálneho konania v kontexte interpretácie čl. 49 ods. 1 Charty podal návrh na posúdenie tretej prejudiciálnej otázky '...má sa článok 49 [Charty] a zásada lex posterior mitius v ňom obsiahnutá vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na vnútroštátne administratívne konanie alebo súdne konanie bez ohľadu na jeho štádium?'.“

Z uvedeného je zjavné, že na dovolanie v trestnom konaní sa vo svetle Charty nemôže hľadiť inak ako na kasačnú sťažnosť, nakoľko táto totožne napáda rozhodnutie, ktoré právny poriadok Slovenskej republiky považuje za právoplatné, čo je však v rozpore s Chartou, nakoľko podanie dovolania v trestnom konaní nie je potrebné odôvodniť mimoriadnymi okolnosťami.“

Obvinený P. Č. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vyslovení porušenia zákona v jeho neprospech, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu a prikázal, aby okresný súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol:

„Z obsahu dovolania je zjavné, že obvinený nenamieta, že by uložený trest odňatia slobody 6 rokov a 9 mesiacov, trest prepadnutia veci, či trest zákazu činnosti boli mimo zákonom ustanovenej sadzby, resp. že by šlo o zákonom neprípustný druh trestu. Namieta len ich primeranosť a porovnanie s iným, už zrušeným trestom. Dovolacie námietky tak smerujú k prehodnoteniu úvahy súdu o druhu a výmere trestu - teda k otázke primeranosti, nie zákonnosti trestnej sadzby. Ustálená judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dlhodobo vychádza z toho, že samotná tvrdená neprimeranosť trestu nie je dovolacím dôvodom, inak povedané, dovolanie nie je treťou inštanciou na opätovné prehodnocovanie úvahy súdu o primeranosti trestu, pokiaľ trest bol uložený v rámci zákonnej sadzby a zákonným spôsobom.

Nemožno sa stotožniť s tým, že obvinený vyvodzuje porušenie § 2 ods. 1 Trestného poriadku z toho, že nebol opätovne použitý § 39 Trestného zákona v rovnakom rozsahu, ako v zrušenom rozsudku iného súdu, v dôsledku čoho si odsúdený 'nárokuje' proporčné mimoriadne zníženie trestu na úroveň 4 roky a 6 mesiacov. Je potrebné zdôrazniť, že mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 Trestného zákona je výlučne fakultatívny inštitút a nevyplýva z neho subjektívne právo obvineného na zníženie trestu, ani na zachovanie rovnakej miery zníženia pri neskoršom prípadnom ukladaní súhrnného trestu. Súd pri ukladaní súhrnného trestu rozhoduje nanovo o druhu a výmere trestu s prihliadnutím na celkovú trestnú činnosť a osobu páchateľa, pričom nie je viazaný predchádzajúcou (už zrušenou) individualizáciou trestu iného súdu. Skutočnosť, že v inom konaní bol obvinenému v minulosti uložený nižší trest po mimoriadnom znížení, sama o sebe neznamená, že súčasný trest uložený v rámci zákonnej sadzby je

‘mimo sadzby’ alebo nezákonný.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku teda nie je neplnený a dovolanie v tejto časti smeruje k revízii primeranosti trestu, čo je mimo rámca dovolacieho konania.

Obvinený formálne označuje aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, avšak z obsahu dovolania nevyplýva žiadne konkrétne zásadné porušenie práva na obhajobu v priebehu konania. Jeho výhrady smerujú výlučne do hmotnoprávneho posúdenia trestu, nie do porušenia procesných noriem. Skutočnosť, že súdy neprijali právny názor obvineného na aplikáciu novely Trestného zákona, nie je porušením práva na obhajobu, ale prejavom nezávislosti súdu. Z uvedeného dôvodu preto nie je naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinený vo svojom podaní k uplatneniu zásady lex mitior argumentuje taktiež nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 3/2024 spojeným s novelou Trestného zákona (odlišným stanoviskom sudcu), znížením dolnej hranice trestnej sadzby pri zločine podľa § 172 Trestného zákona, Čl. 49 Charty základných práv EÚ a judikatúrou Súdneho dvora EÚ (vec C-544/23), a dospieva k záveru, že súdy mali bez ďalšieho zohľadniť novú trestnú sadzbu 7 až 15 rokov a ‘proporčne’ použiť § 39 Trestného zákona tak, aby výsledný trest zodpovedal predchádzajúcemu mimoriadne zníženému trestu 4 roky a 6 mesiacov.

V prvom rade uvádzam, že § 2 ods. 1 Trestného zákona vyžaduje porovnanie staršej a novšej právnej úpravy ako celku, nie len izolované posúdenie jednej časti, napríklad samotnej dolnej hranice trestnej sadzby. Pri hodnotení priaznivosti zákona je potrebné zohľadniť všetky relevantné prvky, ktoré vplyvajú na trestnú zodpovednosť a individualizáciu trestu - teda aj právnu úpravu poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, recidívy, pravidiel pre ukladanie súhrnného trestu, či podmienok mimoriadneho zníženia trestu. Dovolanie sa opiera výlučne o zníženie spodnej hranice trestnej sadzby, čo samo o sebe nemôže postačovať na záver, že novšia právna úprava je pre obvineného priaznivejšia v zmysle § 2 ods. 1 Trestného zákona. Podľa slovenského vnútroštátneho práva sa ustanovení Trestného zákona, ktoré nadobudli účinnosť po vynesení rozsudku, v zásade nemožno dovoľávať (§ 2 ods. 1 Trestného zákona). Použitie noriem účinných po vynesení rozsudku by bolo podľa slovenského vnútroštátneho trestného práva prípustné iba v novom konaní po zrušení napadnutého rozhodnutia pri opätovnom prerokovaní veci na základe príkazu dovolacieho súdu, nakoľko vec by sa fakticky opätovne vrátila do stavu pred vynesením rozsudku (primerane s ohľadom na prípad načrtnutý napr. v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejneným v Zbierke pod č. 46/2014-I).

Aj v prípade, ak by novšia úprava bola v celku priaznivejšia, z Čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 1 Trestného zákona nevyplýva povinnosť súdu opätovne použiť mimoriadne zníženie trestu v tom istom rozsahu, ako bolo použité v zrušenom rozsudku; súd je povinný aplikovať priaznivejšiu právnu úpravu, nie ‘kopírovať’ individuálnu úvahu iného súdu v inom konaní.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 3/2024 síce potvrdil ústavnú konformitu novely Trestného zákona, ale neukladá súdom povinnosť automaticky spätne znižovať všetky už uložené tresty vždy, keď dôjde k zníženiu sadzieb, a už vôbec nie tak, aby výsledný trest zodpovedal subjektívnej predstave páchatela o proporcionalite. Dovolanie vytrháva z nálezu len časti odlišného stanoviska sudcu, ktoré samo osebe nemá normatívny charakter.

Poukaz na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-544/23 (T.T., B. K. s. r. o.) a na Čl. 49 ods. 1 Charty je v danom kontexte skôr všeobecnou úvahou; uvedená vec sa týka administratívnej sankcie s ‘trestnoprávnou povahou’ v oblasti práva Európskej únie a rieši otázku, za akých podmienok má kasačný súd aplikovať miernejšiu sankciu v administratívnom konaní. Z rozhodnutia nevyplýva žiadna povinnosť vnútroštátneho dovolacieho súdu zasiahnuť do právoplatného trestu uloženého v súlade so slovenským Trestným zákonom, pokiaľ nie je preukázané, že vnútroštátne orgány opomenuli automaticky aplikovať právnu úpravu, ktorá by bola v celku pre odsúdeného výrazne priaznivejšia.

Pokiaľ ide o rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-544/23 z 1. augusta 2025, týkajúce sa správneho trestania, na ktoré odsúdený v podanom dovolaní odkazuje, uvádzam, že sám Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení, sp. zn. 5Tdo/14/2025 z 3. apríla 2025 vyslovil záver, že právne úvahy uvedené v tomto rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie možno zúžiť len na účely správneho trestania a správneho súdnictva. Pre oblasť trestného a občianskoprávneho súdnictva by sa taký výklad nemal uplatniť, nakoľko by to znamenalo vážne narušenie právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v rámci trestného konania je inštitút právoplatnosti rozhodnutí, teda ich záväznosť a nezmeniteľnosť. Najvyšší súd zároveň upozornil na rozdielny charakter správneho a trestného konania, ako aj na rozdiely

medzi kasačným konaním a dovolacím konaním v trestných veciach, ktoré spočívajú nielen v rozdielnych dôvodoch týchto mimoriadnych opravných prostriedkov, v dĺžke lehôt na ich podanie, ale aj v samotnej prieskumnej činnosti kasačného a dovolacieho súdu a spôsobe ich rozhodovania. Vzhľadom na rozdiely medzi kasačnou sťažnosťou a dovolaním, ako aj na osobitosti správneho konania, ktorými sa odlišuje od trestného konania, by závery Súdneho dvora Európskej únie neboli aplikovateľné v trestnom konaní.

Zároveň upriamujem pozornosť na skutočnosť, že ani Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení č. k. IV. ÚS 503/2025-9 (kde sa zaoberal okrem iného aj touto otázkou) nekonštatuje, že by sa závery rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-544/23 z 1. augusta 2025 mohli použiť v trestnom konaní. Ústavný súd Slovenskej republiky samo o sebe nekonštatoval použiteľnosť záverov rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-544/23 z 1. augusta 2025 na trestné konanie.

Z obsahu napadnutých rozhodnutí nevyplyva skutočnosť, že by sudy ignorovali zásadu lex mitior. Naopak, odsúdený len nesúhlasí s tým, že zvolená právna kvalifikácia a uložený trest neboli posunuté na úroveň, ktorú on považuje za vhodnú. To však neznamená, že došlo k porušeniu Čl. 49 Charty, či § 2 ods. 1 Trestného zákona, ale len k odlišnej právnej úvahe súdov, ktorá sama o sebe nie je dovolacím dôvodom.“

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) dovolanie obvineného P. Č. odmietol, alternatívne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku) prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dôvody dovolania nie sú splnené.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

Najvyšší súd v príslušnej časti predloženého spisu zistil, že okresným súdom bolo na hlavnom pojednávaní konanom 13. septembra 2023, po poučení v zmysle § 257 ods. 1 Trestného poriadku prijaté vyhlásenie obvineného, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe podľa § 257 ods. 1 písm. b) s odkazom na ods. 7 naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku (č.l. 161 - 163 spisu). Pred samotným vyhlásením o vine obvinený vzal na vedomie, že súdom prijaté vyhlásenie o vine je neodvolateľné a nenapadnuteľné odvolaním. Prejavom vôle v podobe vyhlásenia o vine sa obvinený legitímne a bez nátlaku rozhodol, že sa vo svojej podstate vzdáva práva podať odvolanie voči výrokom súdu prvého stupňa týkajúcich sa uznania viny.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 25. októbra 2023 vyplýva, že prokurátor podal odvolanie proti výroku o treste v neprospech obvineného a obhajca obvineného si ponechal lehotu na podanie odvolania

vzhľadom na skutočnosť, že obvinený nebol prítomný na konanom hlavnom pojednávaní. Následne podal obvinený prostredníctvom obhajcu odvolanie proti výroku o treste. Z predloženého spisu vyplýva a je zrejmé, že proti výroku o vine nepodala odvolanie žiadna strana konania. V dôsledku toho sa tento výrok stal právoplatný a predmetom odvolacieho konania bol len prieskum výroku o treste. Keďže dovolanie obvineného smeruje práve proti výroku o treste týkajúceho sa tohto skutku, pristúpil najvyšší súd k prieskumu (ne)splnenia obvineným uvádzaných dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. h) Trestného poriadku, nakoľko z obsahu dovolania vyplýva, že obvinený namieta neprimeraný a nespravodlivý trest, ako aj absenciu presvedčivého odôvodnenia vzťahujúceho sa k výroku o treste.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť možností medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby podliehajúce všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňajúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in

action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný, a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,

c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne napr. Van Hurk v Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietal nedostatočné odôvodnenie výroku o treste, konkrétne absenciu úvah súdu k neuloženiu trestu pod dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby, hoci v predchádzajúcom, zrušenom rozhodnutí bol takýto postup aplikovaný. Obvinený svoju námietku oprel o tvrdenie, že súd sa náležite nevysporiadal s významom predchádzajúceho uloženia trestu pod dolnou hranicou trestnej sadzby, ktoré bolo riadne odôvodnené, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práv garantovaných čl. 3 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako aj čl. 49 ods. 3 Charty.

Najvyšší súd však uvádza, že táto námietka obvineného nezodpovedá obsahu uznesenia krajského súdu. Z napadnutého uznesenia totiž vyplýva, že krajský súd pri ukladaní súhrnného trestu postupoval podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona a trest mimoriadne znížil, teda uplatnil rovnaký hmotnoprávny postup, aký bol použitý aj v predchádzajúcom rozhodnutí, ktorého výrok o treste bol v rámci ukladaní súhrnného trestu zrušený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej konštatuje, že krajský súd sa s predmetnou námietkou obvineného vo vzťahu k odôvodneniu výroku o treste riadne zaoberal a svoje závery presvedčivo a dostatočne vyjadril v odôvodnení napadnutého uznesenia v bodoch 14. až 18. V uvedených častiach krajský súd podrobne vysvetlil dôvody uloženia súhrnného trestu, vrátane toho, prečo nepristúpil k upusteniu od jeho uloženia. Zároveň uviedol úvahy, ktoré ho viedli k neaplikovaniu právnej úpravy účinnej od 6. augusta 2024, a to s prihliadnutím na právoplatnosť rozhodnutia, ktorého výrok o treste bol zrušený.

Vo vzťahu k predmetnej problematike najvyšší súd dopĺňa, že relevantné právne východiská budú podrobnejšie rozobrané nižšie v tomto uznesení v rámci posúdenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Už v tomto štádiu však považuje za potrebné zdôrazniť, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku spĺňa požiadavky zákonnosti a preskúmateľnosti.

Preto najvyšší súd vyhodnotil argumentáciu obvineného vzťahujúcu sa k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Tento dovolací dôvod môže byť naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že obvinenému

bol uložený

- trest vo výmere mimo zákonnej trestnej sadzby alebo
- taký druh trestu, ktorý trestný zákon nepripúšťa.

Uloženie trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa týka len tých trestov, ktoré majú odstupňovateľnú trestnú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona), trest domáceho väzenia (§ 53 Trestného zákona), trest povinnej práce (§ 54 Trestného zákona), peňažný trest (§ 56 Trestného zákona), náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest (§ 57 ods. 3 Trestného zákona), trest zákazu činnosti (§ 61 Trestného zákona), trest zákazu pobytu (§ 62 Trestného zákona), trest zákazu účasti na verejných podujatiach (§ 62 Trestného zákona), trest vyhostenia (§ 65 Trestného zákona).

Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu obvinenému pod minimálne povolenú výmeru trestu ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu pri odstupňovateľných druhoch trestov (odňatia slobody, domáceho väzenia, povinnej práce, peňažného trestu, zákazu činnosti, zákazu pobytu a vyhostenia).

Uložením takého druhu trestu, ktorý zákon nepripúšťa, sa rozumie uloženie takých trestov, ktoré popri sebe nemôžu byť uložené - § 34 ods. 7 Trestného zákona, ale aj napríklad uloženie trestu zákazu pobytu za nedbanlivostný trestný čin - § 62 ods. 2 Trestného zákona, uloženie trestu vyhostenia občanovi Slovenskej republiky - § 65 ods. 1 Trestného zákona alebo „podmienky na podmienku“ - § 49 ods. 2 Trestného zákona, či dokonca takého druhu trestu, ktorý v trestnom zákone vôbec nie je uvedený - trest pokánia a podobne.

Z obsahu dovolania vyplýva, že obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku namietal uloženie neprimeraného a nespravodlivého trestu. Uvedený záver odôvodnil tvrdením o nesprávnej aplikácii § 2 ods. 1 Trestného zákona, pričom poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 3/2024, z 3. júla 2024, ktorým bolo rozhodnuté o súlade novely Trestného zákona č. 40/2024 Z. z. s Ústavou Slovenskej republiky. V tejto súvislosti zdôraznil, že uvedenou novelou došlo k zmene zákonného znenia skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý mu bol ukladaný trest (ktorého výrok o treste krajský súd rušil), ako aj k zmene trestnej sadzby, a to z pôvodnej sadzby 10 až 15 rokov na sadzbu 7 až 15 rokov.

Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že krajský súd sa s otázkou použitia priaznivejšej právnej úpravy náležite vysporiadal na strane 6 napadnutého uznesenia, na ktoré najvyšší súd v plnom rozsahu odkazuje ako na vecne správne. Nad rámec uvedených úvah považuje najvyšší súd za potrebné osobitne sa vysporiadať aj s argumentáciou obvineného, ktorý na podporu svojej námietky neprimeranej prísnosti uloženého trestu v dovolaní poukázal aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-544/23, z 1. augusta 2025, v súvislosti s aplikovaním zásady retroaktivity priaznivejšieho trestnoprávného ustanovenia, zakotvenej v Charte základných práv Európskej únie.

Vo vzťahu k tejto námietke najvyšší súd odkazuje na záver, ktorý v tejto súvislosti formuloval senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorom poukazuje predovšetkým na rozdielny charakter správneho a trestného konania, ako aj na rozdiely medzi kasačným konaním a dovolacím konaním v trestných veciach, ktoré spočívajú nielen v rozdielnych dôvodoch týchto mimoriadnych opravných prostriedkov, v dĺžke lehôt na ich podanie, ale aj v samotnej prieskumnej činnosti kasačného a dovolacieho súdu a spôsobe ich rozhodovania. Najvyšší súd zastáva názor, že vzhľadom na vyššie uvedené rozdiely medzi kasačnou sťažnosťou a dovolaním, ako aj na osobitosti správneho konania, ktorými sa odlišuje od trestného konania, by závery Súdneho dvora Európskej únie neboli aplikovateľné v trestnom konaní. Záverom najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že pripustením analógie v zmysle výkladu dovolateľa by sa vytvoril stav, kedy by sa revízie právoplatných rozhodnutí v trestnom konaní v dôsledku zmeny právnej úpravy v prospech páchatelia trestného činu, ku ktorej došlo po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutí, mohli domáhať len odsúdení, ktorým plynie lehota na podanie dovolania, čo je v rozpore s ústavou chráneným princípom právnej istoty ako aj zásadou rovnosti zakotvenou v čl. 12

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Tdo/14/2025, z 3. apríla 2025)

Nad rámec uvedeného najvyšší súd upriamuje v tejto súvislosti pozornosť najmä na body 96, 97 a 107 Rozsudku Súdneho dvora vo veci C-544/23, v ktorom Súdny dvor zdôraznil, že pravidlo retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona sa má uplatniť, pokiaľ nebol vyhlásený žiadny právoplatný odsudzujúci rozsudok.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd uzatvára, že zmena právnej úpravy v oblasti ukladania trestov neumožňuje prehodnocovať tresty v právoplatne skončených prípadoch. Ak by bol dovolací súd povinný prihliadať na akúkoľvek zmenu právnej úpravy po právoplatnosti rozhodnutia súdu, vzniklo by tak riziko kontinuálneho cyklu rozhodovania, ktoré by narušilo princíp právnej istoty.

V posudzovanej veci platí, že ani krajský súd v rámci odvolacieho konania nebol oprávnený prehodnocovať hmotnoprávne východiská právoplatného výroku o treste uloženého rozsudkom Mestského súdu Bratislava I, sp. zn. 54T/4/2023, z 8. augusta 2023, a to ani napriek skutočnosti, že v rámci ukladania súhrnného trestu pristúpil k zrušeniu výroku o treste z uvedeného rozhodnutia. Zrušenie výroku o treste v režime ukladania súhrnného trestu totiž neotvára priestor na spätnú revíziu právoplatne skončeného konania, ani na aplikáciu neskoršej, pre obvineného priaznivejšej právnej úpravy vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu.

Súhrnne povedané, dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného zákona je naplnený len podľa jeho explicitného (výslovného) znenia a netýka sa primeranosti výmery uloženého druhu trestu, ak ide o trest, ktorého uloženie zákon v konkrétnej procesnej situácii pripúšťa a tento bol uložený v rámci zákonom ustanovenej výmery. Skôr vyjadrené platí aj „naopak“ (vice versa) - dôvodom dovolania podľa naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku je len uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa (R 86/2015).

V dôsledku uvedeného potom námietka uloženia trestu podľa priaznivejšej právnej úpravy obvineného nemôže zakladať žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a preto nemohol najvyšší súd akceptovať argumentáciu obvineného citovanú vyššie ako relevantnú.

Najvyšší súd konštatuje, že sudy rozhodovali na základe zistenia vyrovnaného pomeru poľahčujúcej okolnosti spočívajúcej vo vyhlásení viny obvineného a oľutovania trestného činu a priťažujúcej okolnosti spočívajúcej v tom, že už bol za trestný čin odsúdený. Vzhľadom na existenciu viacčinného súbehu so skutkom, za ktorý bol obvinený právoplatne odsúdený rozsudkom Mestského súdu Bratislava I, sp. zn. 54T/4/2023, z 8. augusta 2023, mu ukladali súhrnný trest podľa ustanovenia Trestného zákona, ktoré sa vzťahuje na trestný čin najprísnejšie trestný z trestnej činnosti v súbehu, teda podľa § 172 ods. 6 Trestného zákona v rozmedzí trestnej sadzby od 10 do 15 rokov. V zmysle § 42 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 41 ods. 2 Trestného zákona pritom vychádzali zo zvýšenej hornej hranice trestnej sadzby odňatia slobody (až do 20 rokov). Napokon, pri správnom zohľadnení všetkých okolností bol obvinenému okresným súdom, v spojení s krajským súdom, uložený mimoriadne znížený trest pod dolnou hranicou zákonom ustanovenej trestnej sadzby v zmysle § 172 ods. 6 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 42 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona per analogiam, vo výmere 6 rokov a 9 mesiacov. V preskúmvanej trestnej veci bol teda obvinenému uložený taký druh trestu, ktorého uloženie zákon za trestný čin, z ktorého bol uznaný za vinného, pripúšťa.

Zo skôr prezentovaných skutočností nachádzajúcich sa vyššie v konštatačnej časti aktuálneho uznesenia dovolacieho súdu vyplýva, že dovolacie námietky obvineného sú v celom rozsahu nedôvodné a vecne nesúvisiace. Je totiž vylúčené, že by obvinenému bol uložený trest mimo zákonom uloženej trestnej sadzby, resp. taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa [ako predpokladá

dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku]. Zostáva zopakovať, že súdy uložili obvinenému súhrnný trest odňatia slobody vo výmere, ktorá je plne v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného zákona, čo v žiadnom prípade nepredstavuje uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa (a toľôž nenapĺňa v naznačenom kontexte žiaden dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku).

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v trestnej veci obvineného nemožno konštatovať naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.